

Bốn giờ khuya

Đầu tiên tôi nghe tiếng cô Tư tôi ngồi dậy. Tôi thường được cô Ràng khen là đứa sê thức, sê thức là sáng dạ mà sáng dạ thì xứng đáng được cô hi vọng và kèm cặp. Tôi mới bước vào lớp bốn, chưa biết mặt mũi cái cục sáng dạ như thế nào và nó nằm ở đâu trong bụng mình nhưng tôi chắc chắn mình là đứa tỉnh ngủ. Tôi tỉnh ngủ vì phải ngủ với cô Ràng chứ không được ngủ với má, trong ba đứa con gái lít nhít ở tốp cuối trong bầy con của ba tôi, chị Bảy Nghĩa Kiến Đen ngủ với má, con Út Kiến Riện thì ngủ với bà nội, còn tôi, Tám Tiệp Kiến Vàng được ngủ với cô là một đặc ân, dĩ nhiên

phải nhìn dưới con mắt thủ lĩnh của cô Ràng. Tôi không sê thức khi ngủ với má, nói đúng hơn, tôi không việc gì phải sê thức vì ngủ với bà thì tôi được kê một bàn tay dưới lưng bà, thói quen như là mút tay hay nghiêng răng như những đứa trẻ khác, rồi còn tha hồ quay ngang quay dọc, tha hồ quên chận mừng để có thể lọt xuống đất chơi. Sở dĩ tôi có vẻ tốt nết khi ngủ với cô Tư là do tôi sợ cô, đơn giản như vậy.

Thật ra, nhìn từ ngoại hình, cô Tư tôi đâu có gì đáng sợ, thậm chí cô còn là người đẹp, người đàn bà mà tôi hằng ước nữa mình cũng chỉ đẹp cỡ đó thôi. Để tôi nhớ lại cho kĩ đã vì lúc tôi viết thiên truyện nầy thì cô tôi đã ngoài tám mươi, đã cắt tóc ngắn như một bà già Tàu, gương mặt chữ điền đã móm trể vì không còn hai hàm răng. Nhưng vào thời điểm mà tôi chọn làm cái mốc cho chuỗi kỉ niệm nầy thì cô tôi mới khoảng bốn mươi, mái tóc dày mượt sững dầu dừa bới thành cái búi gọn như một nắm tay trên ót - má tôi hay bới qua loa trên đỉnh đầu, chị Hai tôi thì bới xệ cho búi tóc lăn qua

lăn lại làm duyên giữa rãnh vai. Cô Ràng có cái trán cao và sáng một cách ráo rảnh, mũi thẳng nhưng trái mũi hơi to, đôi gò má cao cao uy quyền và đôi môi mỏng sắc sảo, nghiêm nghị. Tất cả những phẩm chất và năng lực đặc biệt của cô hình như là ở đôi mắt, nó linh hoạt và đầy sức mạnh chinh phục, nó dễ dàng để lộ nhiều tròng trắng khi giận dữ và cũng hết sức kín đáo, thâm trầm khi nghĩ ngợi, mơ màng. Cô có nước da miễn nắng gió của gái miệt vườn, xương cánh tay nhỏ một cách dẻo dai, chỉ tội cái sa bụng hơi trễ khiến cho đôi gót chân thon vót có vẻ chật vật khi cô chuyển động. Nói chung cô là người con út quyền thế của ông bà nội tôi, là người cha tinh thần của đám chị em chúng tôi và là người em chồng “ghê gớm” dưới con mắt của má tôi. Nhưng không chỉ vì như thế mà tôi sợ, nỗi sợ này do tôi, nỗi sợ định mệnh như con chiên sợ chúa Trời, như binh nhì sợ đại tướng, như một đứa trẻ sợ đại dương.

Cô tôi thường ngồi dậy rất gọn vào lúc hơi sương dầm dẫm ngoài cửa sổ mang mùi cao khiết

của cây lá ngoài vườn vào nhà. Tôi biết cử động tiếp theo của cô là gì, là lật ngửa con bé còi cọc ra để vắn lấy cái mặt tôi mà hôn lấy hôn để, rồi vuốt hai vạt áo che bụng cho tôi, rồi gộp hai đầu gối tôi thẳng ra và ấn ấn như để nó dài thêm, suông thêm. Cô mà đã hôn thì vồn vập và kéo dài, hôn bù hôn đắp, hôn cho trái mũi cô nở phình hơn nữa, hôn để thay thế một cái gì thiếu vắng kinh khủng lắm.

- Hồi hôm tám quên gọi đầu sao mà khét nắng quá vậy Kiến Vàng? Cha nó! Con cái ai mà đèo đẹt như con chàng hiu vậy không biết! - Tôi nằm ngay đơ, tôi sợ cô đến mức nhịn cả thở.

Có tiếng guốc lộp cộp từ buồng bên đi sang, đó là tiếng động theo trình tự quen thuộc của nhà tôi sau khi cô Tư thức. Đó là tiếng guốc ý tứ một cách mỹ mãn và thường trực của chị Hai Hoài, rồi chị giở mùng chui tọt vào với bà cô của chúng tôi cùng với cái câu vấn an như thể bắt buộc:

- Đêm nay Tư ngủ được không Tư?

- Cũng tạm tạm, con! - Cô Tư trả lời qua quấy, có hôm không cần trả lời dù bà không thể

không vui. Vấn an người lớn, người lớn ở đây là ông bà nội và cô Ràng - vấn an là thủ tục mỗi sáng của chúng tôi, nó phải luôn được thực hiện một cách bắt buộc mà vẫn như là tự giác như cái hôn mỗi khi cô tôi đi đâu xa về vậy. Trong xóm Vịnh, không nhà nào có kiểu hỏi han và hôn hít nhau như gia đình tôi, thói quen khiến má tôi chầy chống tới cùng còn cô tôi thì giải thích đó là văn hoá của gia tộc, là văn hoá miệt vườn mà đất Cao Lãnh là chính gốc, là trung tâm, cái địa danh chúng tôi được nghe nhắc hoài hoài cùng với nước mắt nhưng chị Hai Hoài còn chưa biết nó xa cỡ nào, huống gì chị Bảy Đen hay tôi hay Út Riện.

Bây giờ, sau khi đã chui tọt vào mùng cô Ràng thì chị Hoài với cô làm thành một đôi vong niên chứ không phải là cô và cháu nữa. Chị Hoài có nước da bánh mật, có gương mặt khác biệt dài dài, có tướng đi chăm chăm chúi chúi, nói chung chị không giống ba cũng không có nét nào của má, cũng không thể sáng rõ như cô Tư nhưng chị thuộc về cô hoàn toàn, như con nòng nọc

với con ếch vậy. Họ bắt đầu từ chuyện ai đó, rồi chuyện Vịnh trong Vịnh ngoài, rồi một vấn đề nào đó, không ngót và không cố định nhưng cực kì nhịp nhàng và ăn ý như hai người đang chơi trò tung hứng. Cô Ràng ngồi xếp bằng kiểu đạo sĩ, thỉnh thoảng bẻ ngón chân cho nó kêu rảng rảng, một hồi thế nào câu chuyện cũng dừng lại với kỉ niệm về ba tôi, về những lần cô đi thăm nuôi ông, về cái nhà ngục Côn Đảo nơi ông thụ án tù chính trị hai mươi năm khổ sai. Thế rồi bà cô của tôi bắt đầu sụt sịt, rồi khóc tí tít thành tiếng, kiểu khóc hớp hớp không khí như đang bị ai đó bóp cổ. Khi cô chưa khóc thì chị Hoài nghiêng nghiêng lắng nghe, hỏi gọi, để thêm và chia sẻ, nhưng cô đã khóc thì chị cũng tê điếng theo và chỉ còn biết vuốt vuốt lưng cô để xoa dịu, một cử chỉ gánh vác cùng chứ không chỉ là biết điều. Lúc đó tôi mới dám trở mình lăn vào trong mở mắt thao láo nhìn vách mùng và nghĩ: Cô Tư mình tài thiệt, bao giờ thì mình mới nói năng lưu loát, từng trải như cô? Cô đã tài mà còn phục ba mình sát

đất chắc ba mình phải tài lắm, nhưng sao cô lại yêu ba mình đến mức mỗi khi nhắc tới ông thì cô khóc như thể vợ khóc chồng vậy?

Cô tôi không ngồi sóng đôi lâu với chị Hoài, nhất là sau khi đã bệu bạo một hồi về ba tôi. Cô sợ phải đắm mình quá lâu trong tâm trạng đó nên cô khoát mừng chun ra. Chị Hoài cũng ra theo nhưng ngồi lại trên mép giường lần lượt vo hai ống quần lên gãi sồn sột - chị mắc bệnh khô da và do làm lụng nhiều mà không có xà bông tắm thường xuyên nên hai ống chân chị mốc trắng lên mỗi khi mười ngón tay chị động vào.

Bây giờ bà nội cũng đã thức, bà ngủ với Út Riện trên bộ ván gỗ trắng-xê chứ không ngủ với ông nội ở giường bên và tiếng ngoáy trâu của bà làm cho đêm khuya không còn thanh vắng nữa. Lại những câu vấn an của cô Tư và chị Hoài dành cho bà, lại một đề tài gì đó từ bà, nó thường không lang thang ra ngoài như câu chuyện giữa cô Ràng và chị Hoài, nó chỉ là chuyện má tôi quên đậy chặt nôi tẩm heo để

cho chó nó lục lọi cộp suốt đêm, chuyện cái ống khói đèn trên bàn thờ đĩa nào chùi không sạch, chuyện chị Bảy Nghĩa Kiến Đen hay làm ăn giục chạc, chuyện quýt rụng đầy vườn, mo cau rụng trắng mương mà không ai chịu lượm chịu kéo, nói chung đó là loại chuyện mà cô tôi hay gạt đi.

- Má ơi, con xin với má hoài, con lo trăm thứ chuyện bà rần, má không quán xuyên được, không ai người ta quán xuyên được thì thôi. Khuya nào má cũng nói có mấy chuyện đó, má có cho con yên để con có sức mà gánh vác nữa hay là không? Bộ má muốn con tức mình mà chết hay sao, má?

Chị em chúng tôi biết, phản ứng của cô Ràng vừa để chống lại cái tính hay ca cẩm của bà nội mà cũng vừa nhắc nhở má tôi cái trách nhiệm làm vợ khi cô đã làm hết sức một người “chồng”. “Không ai người ta quán xuyên”, không ai tức là má tôi mà má tôi thì không bao giờ có tầm mắt quán xuyên, có khi chỉ đơn thuần vì đã có cô tôi.

- Tư muốn đi nhà ai, con đốt đuốc cho Tư đi,

nghen? - Chị Hoài gạ khéo để cứu cả nhà khỏi một màn cãi nhau trông thấy.

Cô Ràng đàng hăng, kiêu đàng hăng uy quyền và nhiều ẩn ý quen thuộc. Có tiếng má tôi trở dậy ở buồng trong, tiếng chân trần lụi đụi của bà như bỏ chạy mà cũng như muốn nhấn mạnh sự có mặt của mình. Rồi một ngọn đèn dầu sáng lên trong bếp, tiếng thanh tre gài cửa sau rơi đánh cộp xuống gạch cửa, tiếng rút dao, tiếng cây chuối bị quật sấp trong gian chái phía sau và tiếng dao xiết trên đá bùn xoèn xoẹt - má tôi quyết trở dậy, ạch đụi, cấp rập lên tiếng bằng việc khởi động một công việc đầu ngày là xắc chuối cây để quét nhuyển làm rau trộn với cám cho heo.

- Còn khuya lắm mà má! - Chị Hoài nói như trách trong lúc bước ra gian chái rút cho cô Tư cây đuốc lá dừa gác trên gác kho.

Tiếng dao của má tôi nặng nề hơn:

- Tụi bây thì lúc nào cũng nội nội, cô cô! Tụi bây từ dưới lỗ nẻ chui lên chớ đâu phải...

Chị Hoài biết nếu chị trả treo tức thì với cái để tài nhà nội, bà cô và lỗ nẻ, chị sẽ đổ dầu vào tiếng đàng hăng ban nãy của cô Ràng, có nghĩa là sẽ làm bùng lên một trận nước mắt như thể mưa đêm. Chị chỉ cần nhen nhỏ lúc hạ ngọn đuốc lá dừa vào ngọn đèn trước mặt má:

- Má thì lúc nào cũng lắm bầm lắm bầm có bấy nhiêu, sao có hoà thuận được?

Cô Ràng nhận cây đuốc từ tay chị Hoài ở hàng hiên, bà không nói là sẽ đi nhà ai, bà có tới năm ba cái địa chỉ bạn bè em cháu hợp ý trong xóm để dựng người ta dậy hầu chuyện với bà. Bà đã mặc thêm chiếc áo lụa tơ tằm màu nước gạo, đã buộc choàng hầu cái khăn rằn sọc trắng tím lam, lúc nấy tôi mới vui vẻ thò đầu ra khỏi mùng, nhắc nịnh:

- Tư tèm sẵn trâu bỏ theo chưa Tư ơi?

Thật ra tôi mừng vì không còn bà cô chúa tể bên cạnh, như vậy cũng có nghĩa là tôi được ngủ lại hàng tiếng và có thể nướng thêm năm mười